

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та міжнародного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково - педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

30 серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

СУЧАСНІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма **«Міжнародний бізнес»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

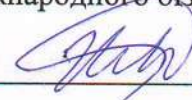
“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Марія СОБОЛЄВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від “27” серпня 2021 року № 1

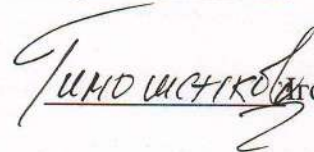
В.о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Ірина ДЕРІД

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес»

Ігор ТИМОШЕНКОВ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “27” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів «Міжнародний бізнес» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** вивчення дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» є підготовка висококваліфікованих спеціалістів у галузі міжнародного бізнесу на основі формування системи знань щодосутності, структури, механізмів функціонування та особливостей розвитку транснаціональних корпорацій (ТНК), їх ролі у розвитку глобальної та національних економік, особливостей зовнішньоекономічної діяльності транснаціональних корпорацій, механізму функціонування ТНК, основних наслідків економічної діяльності ТНК, особливостей розробки та реалізації транснаціональними компаніями міжнародних інвестиційних стратегій, набуття навичок аналізу економічних мотивів діяльності та результативності ТНК, обґрунтування та прийняття міжнародних інвестиційних рішень.

1.2. **Основними завданнями** дисципліни “Сучасні транснаціональні корпорації” - формування наступних загальних та фахових компетентностей:

ЗК2.. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ФК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

ФК4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.

ФК6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.

ФК7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

ФК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

ФК10. Знання та розуміння норм міжнародного економічного права.

ФК11. Здатність розуміти специфіку та форми ведення міжнародного бізнесу в умовах економічної інтеграції.

ФК13. Здатність аналізувати та вирішувати актуальні проблеми міжнародного бізнесу (фінансові, організаційні, маркетингові, безпекові, інноваційні).

ФК 14. Здатність до стратегічного управління транснаціональною корпорацією.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й

Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
20 год.	8 (в т.ч.2 ауд. + 6 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
10 год	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
60 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій

ПРН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках

ПРН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків

ПРН 16. Демонструвати знання міжнародного економічного права та здійснювати міжнародний бізнес на його основі.

ПРН 18. Аналізувати та вирішувати актуальні проблеми міжнародного бізнесу (фінансові, організаційні, маркетингові, безпекові, інноваційні).

ПРН 19. Розробляти стратегії транснаціональної корпорації.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

ТЕМА 1. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Значення і зміст дисципліни. Теоретичні основи курсу “Транснаціональні корпорації”. Проблематика курсу. Поняття “міжнародний бізнес”. Мотивація інтернаціоналізації господарської діяльності. Спонукальні мотиви зарубіжного підприємництва. Причини появи міжнародних компаній. Місце ТНК в міжнародному бізнесі

Загальна характеристика, сутність та ознаки ТНК . Визначення транснаціональної корпорації, різні підходи до визначення ТНК. Критерії, що застосовуються для визначення ТНК. Організація об'єднаних націй щодо діяльності ТНК. Індекс транснаціоналізації та порядок його обрахунку.

Критерії приналежності до ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій та типів ТНК: пул, трест, концерн, конгломерат, холдинг, консорціум, картель, синдикат, транснаціональний стратегічний альянс (ТСА), сумісне підприємництво як організаційна форма інтеграції компаній (визначення, особливості, мета створення; правові засади існування; переваги та недоліки об'єднання; централізація і децентралізація функцій (виробництво (якщо є), фінанси, маркетинг, збут, НДДКР тощо). Класифікація ТНК за ступенем інтернаціоналізації: інтернаціональні корпорації, багатонаціональні (мультинаціональні) корпорації (МНК), глобальні корпорації. Класифікація ТНК в залежності від принципів взаємовідносин материнської компанії з дочірніми підприємствами: етноцентричний тип, поліцентричний тип, регіоцентричний, геоцентричний. Порівняльна характеристика за характеристичними ознаками.

Організаційно-юридична структура ТНК. Країна базування. Країна, що приймає. Класифікація закордонних підрозділів. Основні типи організаційної структури ТНК: функціональна, продуктова, відокремлена, географічна, матрична

Сутність та характеристики середовища функціонування ТНК. Основні поняття та характеристики внутрішнього середовища функціонування ТНК. Параметри та характеристики зовнішнього середовища функціонування ТНК: правове, економічне і політичне середовище функціонування ТНК. Відносини ТНК з країною перебування: переваги та недоліки

ТЕМА 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТНК

Формування теоретичної бази природи ТНК. Огляд теорій міжнародної торгівлі: теорії абсолютних переваг, порівняльних переваг, Хекшера-Оліна, парадокс Леонтьєва, порівняльної вартості робочої сили, перехресного попиту, життєвого циклу, технологічного розриву, негативного росту, теорія Пребіша. Теорії прямих зарубіжних інвестицій: теорії руху капіталу, ринкових імперфекцій, міжнародної мобільності. Вертикальна та горизонтальна інтеграція.

Загальна теорія ТНК. Теорії інтернаціоналізації: багатофакторний підхід-еклектична теорія виробництва, динамічна модель конкурентних переваг, еклектична модель OLI, конкурентні переваги за М.Портером, А.Ругманом, Д.Даннінгом.

Формування ТНК як результат процесу інтернаціоналізації фірми: сутність інтернаціоналізації; дуалістична концепція даного процесу; основні його етапи (модель EPRG). Мотиви і завдання початкового етапу інтернаціоналізації. Модель «чотирьох фільтрів». Вибір форм виходу на закордонні ринки, аналіз екстернальних та інтегральних чинників. Локальна ринкова експансія як проміжний етап у формуванні ТНК. Умови і зміст

транснаціональної фази інтернаціоналізації фірми: трансформація пріоритетів фірми на етапі формування ТНК, потенціал глобального синергізму в діяльності ТНК. Інтеграція міжнародних економічних відносин.

ТЕМА 3. СТРАТЕГІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ

Еволюція організаційних форм ведення бізнесу та підходів до розробки і впровадження стратегій. Конкурентні переваги та ключові компетенції транснаціональних корпорацій. Елементи стратегічного вибору та розробка стратегії ТНК: чітке формулювання місії та мети, аналіз і діагностика внутрішнього та зовнішнього середовища, стратегічний вибір, розробка стратегії, впровадження стратегії, контроль за реалізацією стратегії.

Різновиди стратегій транснаціональних компаній. Глобальні стратегії; багатонаціональна стратегія та її адаптація до місцевих потреб, врахування умов ведення бізнесу в приймаючій країні та потреб її національного ринку. Вплив використання методів стратегічного управління на результативність діяльності ТНК. Фактори розроблення ефективної стратегії. Основні фактори стратегії успіху міжнародної компанії. Стратегія господарювання. Різновиди стратегії на вступ у ринок: стратегія низьких витрат; стратегія диференціювання товару; стратегія концентрації. Стратегії виходу з ринку як різновид стратегій транснаціональних компаній. Мотиви та способи виходу з ринку. Процес прийняття рішення щодо вилучення внутрішніх інвестицій. Характерні риси сучасної стратегії ТНК.

Структура управління ТНК як фактор реалізації стратегій ТНК. Функціональна структура управління ТНК. Функціональна структура управління ТНК. Матрична структура управління ТНК

Сутність та різновиди маркетингових стратегій ТНК. Чинники вироблення маркетингових підходів транснаціональних корпорацій. Порівняльні характеристики глобальної та мультинаціональної стратегії маркетингу ТНК. Комплекс маркетингу та його концепції. Життєвий цикл товару (ЖЦТ) для внутрішніх і міжнародних ринків та різновиди маркетингових стратегій ТНК. Зовнішні та внутрішні чинники дії нових закономірностей в міжнародній бізнесовій діяльності. Корпоративна стратегія щодо міжнародної експансії ТНК, її чинники та складові.

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Сутність та фактори економічного механізму ТНК.

Складові економічного механізму функціонування ТНК. Податкові умови функціонування ТНК: структура оподаткування; порівняльний рівень оподаткування основних операцій та результатів діяльності; національний та резидентський підходи до оподаткування; режими та умови уникнення подвійного оподаткування; наявність податкових пільг. Організаційні та економічні методи оптимізації оподаткування транснаціональними корпораціями.

Податковий менеджмент ТНК та міжнародне позиціонування активів. Вплив національного регулювання на функціонування економічного механізму функціонування ТНК. Способи обмеження трансферту фінансових ресурсів між підрозділами ТНК у різних країнах базування. «Блоковані фонди» ТНК та управління ними. Фронтвані кредити. Непов'язаний експорт, примусове реінвестування прибутків.

Трансфертні ціни, їх сутність, характеристика, моделі та роль у економічному механізмі ТНК.

Моделі діяльності ТНК.

ТЕМА 5. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТНК

Середовище фінансової діяльності транснаціональних корпорацій. Організаційні, інформаційні та правові особливості діяльності на світовому фінансовому ринку в умовах різноманітності економічних і юридичних систем. Вплив державних органів на фінансову діяльність ТНК

Внутрішня фінансова структура ТНК. Планування фінансової діяльності ТНК: бюджет, фінансовий прогноз, центр прибутків. Трансфертні ціни. Планування і мобілізація фінансових ресурсів. Джерела зовнішніх фінансових ресурсів: локальний борговий ринок, ринок євровалют, ринок цінних паперів, міжнародні облігації, європейський фондовий ринок. Внутрішні джерела фінансування: прямий міжнародний фірмовий кредит; компенсаційний внутрішньофірмовий кредит, паралельний внутрішньофірмовий кредит. Урядове фінансування. Банківське фінансування. Особливості управління фінансами ТНК. Капітал дочірньої фірми, його структура. Фінанси, що обслуговують експорт і імпорт. Управління рухом та використанням грошових коштів.

Теоретичні аспекти фінансової діяльності ТНК. Теорія Модільяні-Міллера. Невідповідність теорії корпоративних фінансів практиці господарювання ТНК. Податкові умови діяльності ТНК. Вплив оподаткування на рішення і політику ТНК.

Теорія асиметрії інформації та проблеми фінансового механізму і діяльності ТНК

ТЕМА 6. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТНК

Місце ТНК у міжнародному русі капіталу. Мотиви, напрямки та різновиди інвестиційної діяльності ТНК, їх прями та портфельні інвестиції. Довгострокові вкладення фірми. Види прямих іноземних інвестицій. Інвестиційний аналіз: строк окупності, чистий приведений дохід, внутрішня норма доходності.

Акціонування. Акції та їх різновиди Шляхи концентрації виробництва. Акціонерні форми транснаціоналізації та інвестиційної активності.

Неакціонерні форми експансії ТНК.

ТЕМА.7. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ

Сучасні особливості транс націоналізації світової економіки. Фактори, що зумовлюють посилення ролі ТНК у сучасних умовах. Найбільші ТНК та економічний поділ світу між ними. Загальна характеристика та особливості експансії ТНК до різних регіонів та країн. Роль ТНК у зміні сил в “тріаді”. Зміни в галузевій структурі операцій ТНК. Секторальний поділ світового ринку. ТНК, які походять з країн, що розвиваються. Транснаціоналізація середніх і малих фірм. ТНК і формування всесвітнього господарства. ТНК та глобальні проблеми. Суперечливість наслідків діяльності транснаціональних корпорацій.

Проблеми взаємодії ТНК з національними економічними системами Взаємовідносини «національна держава — ТНК»: проблема гармонізації інтересів. Співвідношення інтересів ТНК, країн базування та реципієнтів. Загальна характеристика впливу діяльності ТНК на економіку країн базування. Загальна характеристика впливу діяльності ТНК на економіку країн-реципієнтів. Вплив ТНК на динаміку економічного зростання. Вплив ТНК на процес капіталоутворення. Дезінвестиції ТНК. ТНК і структурні зрушення в економіці країн-реципієнтів. ТНК і проблема зайнятості. Вплив ТНК на розвиток людських ресурсів. ТНК і контроль економіки. Соціально-політичні аспекти впливу ТНК на економіку країн-реципієнтів. Соціально-етичні аспекти впливу ТНК на економіку країн-реципієнтів. Інші важливі аспекти впливу ТНК на економіку країн-реципієнтів.

ТЕМА 8. РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Сутність і необхідність регулювання діяльності ТНК у сучасних умовах. Наддержавне регулювання діяльності транснаціональних компаній. Еволюція регулювання діяльності ТНК на міжнародному рівні. Діалектика дво- та багатостороннього регулювання

Діяльність ООН з визначення правил поведінки ТНК. Комісія ООН з ТНК, розроблення Кодексу поведінки ТНК.

Політика ОЕСР з регулювання діяльності транснаціональних компаній; Комітет з міжнародних інвестицій і ТНК; Декларація країн ОЕСР про міжнародні інвестиції і ТНК; Угода про ТНК країн-членів ОЕСР. Зобов'язання ТНК згідно з угодою про ТНК країн-членів ОЕСР (загальна політика, надання інформації, конкуренція, фінанси і податки, наука і технології, екологія).

Особливості регулювання ТНК в Європейському Союзі.

Адаптація ТНК до умов наддержавного регулювання їхньої діяльності: державно-приватні компанії зі страхування іноземних інвестицій, Корпорація із захисту закордонних інвестицій (США), Корпорація з гарантій закордонних інвестицій (Велика Британія); система захисту іноземних інвестицій ТНК в інших країнах. Багатостороння агенція гарантування інвестицій (БАГІ). Обоюсторонні умови про захист і стимулювання іноземних інвестицій.

Цілі, методи та інструменти регулювання діяльності ТНК державами-реципієнтами. Різні моделі державної політики щодо допуску ТНК до національної економіки.

ТЕМА 9. ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Глобалізація розвитку в українській економіці. Глобальні та національні трансформації України. Масштаби, напрями діяльності, організаційно-правові та функціональні особливості діяльності транснаціональних корпорацій в Україні. Проблеми розвитку спільного підприємництва в Україні. Фінансово-промислові групи та їх діяльність в Україні. Концепція національних інтересів України в умовах глобалізації розвитку. Особливості національної політики щодо ТНК та іноземних інвестицій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					ус бо го	у тому числі				
л		п	л а б.	інд .	с. р.	л		п	ла б.	інд .	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародного бізнесу	10	2	1			7	10					10
Тема 2. Теоретичні основи аналізу ТНК	10	2	1			7	11	1				10
Тема 3. Стратегії транснаціональних компаній, особливості їх формування та реалізації	10	2	1			7	11	1				10
Тема 4. Економічний механізм транснаціональних корпорацій	10	2	1			7	11	1				10
Тема 5. Фінансова система ТНК	10	2	1			7	9	1				8
Тема 6. Інвестиційна діяльність ТНК	10	2	1			7	9	1				8
Тема 7. Особливості сучасних	10	4	2			4	9	1				8

процесів транснаціоналізації та їх вплив на національні економіки												
Тема 8. Регулювання діяльності транснаціональних корпорацій	10	2	1			7	9	1				8
Тема 9. Транснаціоналізація української економіки	10	2	1			7	11	1				10
Усього годин	90	20	10			60	90	8				82

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. год
1	Тема 1. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародного бізнесу Тема 2. Теоретичні основи аналізу ТНК	2
2	Тема 3. Стратегії транснаціональних компаній, особливості їх формування та реалізації Тема 4. Економічний механізм транснаціональних корпорацій)	2
3	Тема 5. Фінансова система тнк Тема 6. Інвестиційна діяльність тнк	2
4	Тема 7. Особливості сучасних процесів транснаціоналізації та їх вплив на національні економіки	2
5	Тема 8. Регулювання діяльності транснаціональних корпорацій, Тема 9. Транснаціоналізація української економіки	2
	Разом	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Підготовка до вивчення теми ТЕМИ 1. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел	7	10
2	Підготовка до вивчення ТЕМИ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТНК – читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел	7	10
3	Підготовка до вивчення ТЕМИ 3. СТРАТЕГІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ – читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел, підготовка аналітичної доповіді та до уасті в її обговоренні	7	10
4	Підготовка до вивчення ТЕМИ 4. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ	7	10

	– читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел, підготовка аналітичної доповіді та до участі в її обговоренні		
5	Підготовка до вивчення ТЕМИ 5. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТНК – читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел, підготовка аналітичної доповіді та до участі в її обговоренні	7	8
6	Підготовка до вивчення ТЕМИ 6. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТНК – читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел	7	8
7	Підготовка до вивчення ТЕМИ 7. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ – читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел, підготовка аналітичної доповіді та до участі в її обговоренні	4	8
8	Підготовка до вивчення ТЕМИ 8. РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ – читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел, підготовка аналітичної доповіді та до участі в її обговоренні	7	8
9	ТЕМА 9. ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ – читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел, підготовка аналітичної доповіді та до участі в її обговоренні	7	10
	Разом	60	82

6. Індивідуальні завдання – не передбачено.

7. Методи навчання

При вивченні курсу передбачено поєднання традиційних методів (проведення лекцій та семінарів) з використанням активних методів навчання: виконання студентами практичних завдань (підготовка рефератів, есе, розв’язання задач, пошук міжнародних статистичних джерел та аналіз статистичної інформації, дискусійні обговорення економічних проблем на семінарських заняттях тощо), вивчення нормативної бази з питань макро- та мікроекономічного регулювання в Україні і в світі, виявлення корупційних ризиків, що містять ці документи, розробка пропозицій щодо їх удосконалення; самостійна підготовка з використанням платформ дистанційного навчання (Мудл).

8. Методи контролю

Для визначення успішності навчання з дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль).

Під час вивчення даної дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» використовуються такі форми поточного контролю:

- усне бліц-опитування з питань, що розглядались на попередній лекції;

- участь в дискусії на семінарському занятті;
- виступ із доповіддю за результатами самостійної аналітично - пошукової роботи;
- контрольні роботи: письмове виконання тестових завдань, які відносяться до пройденної теми (тести поточного контролю викладача).

За результатами вивчення дисципліни «Сучасні транснаціональні корпорації» проводиться залік у тестовій формі.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Залік	Сума
Поточний контроль						
T1-2	12					
T3-4	12					
T5-6	12					
T7-8	12					
T9	12					
Разом	60	-	-	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях встановлюються за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;
- знання основної та додаткової літератури;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків, при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

«10-12» балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем.

«7-9» балів свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни «Макроекономіка і мікроекономіка» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікро- та макроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення практичних аспектів питання.

«4-6» балів виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі, в навчальних планах і програмах. Студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

«0-3» бали ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання.

Тестове завдання для підсумкового контролю передбачає необхідність вибрати одну правильну відповідь на поставлені питання, оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
50-100	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 256 с.
2. Герасимчук В. Г., Войтко С.В. Міжнародна економіка: навч. посіб. ГК.: Знання, 2009. 302 с.
3. Гриффін Р. Пастей М. Международный бизнес. 5е изд. Пер. с англ. под ред. А.Г. Медведева. СПб.: Питер, 2010. 1088 с.
4. Дэниелс Д. Радеба Ли Х. Международный бизнес : внешняя среда и деловые операции пер. с англ. 6е изд. М. : Дело, 1998. 784 с.
5. Зав'ялова О.В. Транснаціональні корпорації: Навчальний посібник. К.: Національна академія управління, 2008 р. 240 с.
6. Закон України «Про акціонерні товариства». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/lawsshow/51417>.
7. Закон України «Про банки і банківську діяльність».
8. Закон України «Про господарські товариства». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/lawsshow/157612page>.
9. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgiib?>
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність»
11. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про транснаціональні корпорації» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgiibinlawsmain.cgi?nreg=92114>
12. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок»
13. Канищенко О.Л. Міжнародний маркетинг у діяльності українських підприємств. К.: Знання, 2009. 446 с.
14. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: [навч. посіб.] Видання 2ге перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2008. 1118 с.
15. Кузнецов Э.А. Волошина В.В. Транснациональные корпорации: экономика и

- менеджмент: курс лекцій. Х.: Бурун Книга, 2008. 320с.
16. Поляков В.В. Мировая экономика и международный бизнес: Учебник для ВУЗов, К.: Кондор, 2008. 681 с.
 17. Македон В.В. Міжнародний менеджмент: підручник. Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. 616 с.
 18. Пащенко Л.О. Управління корпоративними фінансами: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2008. 296 с.
 19. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Принципів корпоративного управління» від 22.07.2014 р. № 955 URL: <http://www.dtkt.com/rishennyansatsionalnojikomisijztsinnyh/paperivtafondovohoynkuprozatverdzhennyapryntsypiv/korporatyvnohoupavlinnyavid22072014r955>.
 20. Рогач О. Міжнародні інвестиції. Теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. Підручник. К.: Либідь, 2005. 700 с.
 21. Романчиков В.І., Романенко І. О. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
 22. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності. Навчальний посібник. 2ге вид. за ред. С.О. Якубовського, Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової. К.: Центр учбової літератури, 2011. 472 с.
 23. Федорова В.А., Соловйова О.А. Економіка підприємства та міжнародних компаній: навч. посіб. для вузів К.: Центр учб. літ., 2008. 416 с.
 24. Циганкова Т. М. Міжнародний маркетинг: Навч.метод. посіб. для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2005. 236 с.
 25. Цінні папери: Практикум: Навч. посіб. + компактдиск. За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2013.
 26. Basualdo Victoria, Berghoff Hartmut, Bucheli Marcelo. Big Business And Dictatorships In Latin America. A Transnational History Of Profits And Repression. Palgrave, 2021. 419 p.
 27. Boon Marten. Multinational Business and Transnational Regions. A History of Energy Transition in the Rhine Region, 1945–1973. Routledge, 2018. 250 p.
 28. Bull Benedicte, Castellacci Fulvio, Kasahara Yuri. Business Groups and Transnational Capitalism in Central America. Economic and Political Strategies. 2014. 236 p.
 29. Eitman D., Stonehill A., Moffet M., 2013. Multinational Business Finance, 13th ed., Pearson, USA.
 30. Kono Toshiyuki, Mary Hiscock, Reich Arie. Transnational Commercial and Consumer Law. Current Trends in International Business Law. Springer, Singapore, 2020. 238 p.
 31. The Oxford Handbook of International Business Edited by A.M. Rugman and T.L. Brewer. Oxford University Press, 2003. 877 p.
 32. Wetzel Julia Ruth-Maria. Human Rights in Transnational Business. Translating Human Rights Obligations into Compliance Procedures. Springer International Publishing, 2016. 279 p.

Додаткова література:

33. Аванесова І. Глобальні інвестиційні стратегії транснаціональних корпорацій. Журнал європейської економіки. 2009. Т. 8, № 2. С.119-128.
34. Азарова Т. В. Стратегії розвитку транснаціональних корпорацій у контексті підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни [Електронний ресурс] Т. В. Азарова, В. І. Охота. URL : <http://www.nbu.gov.ua>
35. Андрущенко І.Г. Основні цілі та етапи здійснення злиття і поглинання фінансових установ у світовій практиці та Україні. Часопис Київського університету права. 2010. № 2. С.127-130.

36. Бак Г.О. Лідерство транснаціональних корпорацій у світовому створенні інновацій. Економічний часопис ХХІ. 2012. №34. С.1619.
37. Бак Г.О. Українські корпорації в умовах глобалізації світового господарства: інституційно генетичні особливості. Галицький економічний вісник. 2012. №1(34). С.18-25.
38. Балюк Т.В. Внутрішньофірмове управління короткостроковими ресурсами ТНК. Екон. часопис ХХІ. 2011. № 34. С.16-19.
39. Баюра Д.О. Корпоративне управління в Україні в умовах євроінтеграції. Теоретичні та прикладні питання економіки. Зб. наук. праць. Вип.1. 28. Том 2., К.: 2014. С. 5159.
40. Білан Я.В. Школи стратегій для українських ТНК Я.В. Білан. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 14. С.6771.
41. Корпоративне управління: процеси, стратегії, технології. Кол. Монографія К.П.Абдулаєв, В.І.Алексєєв, М.І. Башинська, В.В.Боковець та ін. Херсон.: ХДУ , 2015. 536 с.
42. Болгарова Н.К.,Паневник Т.М. Транснаціоналізаційні процеси в економіці України Н.К. Болгарова, Бізнес Інформ. 2013. № 12. С. 33-38.
43. Бондарчук І.В. Особливості інвестиційної стратегії нерезидентів в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 2.
44. Величко Е. Ю.,МомотТ. В., Кадничанский Н. В. Качество корпоративного управления как фактор повышения стоимости корпоративных предприятий Современный менеджмент: проблемы, гипотезы, исследования: сб. науч.тр. Х., 2012. Вип. 4., ч. 1. С. 56-67.
45. Гохан П.А. Слияния, поглощения и реструктуризация компаний. Пер. с англ. М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. 741с.
46. Гудим К. Транснаціоналізація як чинник глобалізації: Вісник КНТЕУ. URL: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files2014044.pdf>
47. Дементьева А.Г.Современные условия глобализации: роль транснациональных корпораций Инициативы XXI века. 2010. №1. С.5659.
48. Ігнат'єва І. А. Гарафонова О.І. Корпоративне управління. К.: Центр учбової літератури. 2013. 600 с.
49. Іларіонова Н.М. Міжнародна економіка : навчальний посібник. К. : Університет КРОК, 2011. 130 с.
50. Кокоріна В.І. Імперативи розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2010. № 3. С.67-73.
51. Джонсон Дж., Шоулз К., Уиттингтон Р. Корпоративная стратегия: теория и практика. 7е издание: Пер. С англ.. М.: ООО «И.Д.Вильямс», 2012. 800с.
52. Куцик П.О. КовтунО.І., БашнянинГ.І. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія Львів : ЛКА, 2015. 594 с.
53. Латинін Д. О. Стан та перспективи розвитку ТНК в світі та Україні PublishinghouseEducationandSciences.r.o. URL: http://www.rusnauka.com38_NIEK_2014Economics2_181324.doc.htm
54. Македон В.В. Формат взаємодії транснаціональних корпорацій та реального сектора національної економіки України. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2012. № 1(5). Т. 1. С. 250-258.
55. Мекшун П.В. Позитивні риси та загрози транснаціоналізації економіки України. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 10. С. 84-88
56. Поляков В.В.Мировая экономика и международный бизнес: Учебник для ВУЗов К.: Кондор, 2008. 681 с.
57. Немашкало О. Ключові напрями аналізу людських ресурсів у міжнародному бізнесі: Економіка розвитку. 2010. № 2. С.30-33.

58. Новак В. Вольвач М. Деякі аспекти фінансової політики транснаціональних корпорацій В. Новак, Вісник національного авіаційного університету. 2015. URL : <http://er.nau.edu.ua:8080handleNAU15931>.
59. Овчарук М. П. Мотриченко В. М. Особливості поширення та впливу ТНК на економіку України. Фінансовий простір. 2013. № 3 (11). С. 61-67. URL : <http://fp.cibs.ck.ua/files130313ompopt.pdf>.
60. Пахомов С.Ю. Стратегії діяльності ТНК і проблеми дестабілізації світових ринкових відносин. Формування ринкових відносин в Україні. 2010. №5 С. 1317
61. Пенська І.О. Особливості впливу ТНК на економічний розвиток України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. № 3(80). С. 114-124.
62. Портер М. Международная конкуренция. М.: Международные отношения, 1993. 896 с.
63. Прохорова М.Е. Особливості та тенденції розвитку процесів транснаціоналізації в XXI столітті Стратегія розвитку України(економіка, соціологія, право). 2015. № 2. С. 88-62.
64. Ребрик М.А. Валютний ризик в умовах глобалізації ринку банківських послуг. Вісн. Акад. митної служби України. Серія: Економіка. 2010. № 1. С.135-140.
65. Рябець Н.М. Роль ТНК країн, що розвиваються, в умовах посилення диспропорцій економічного розвитку країн. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2010. № 2. С.39-45.
66. Рябець Н.М. Роль ТНК країн, що розвиваються, в умовах посилення диспропорцій економічного розвитку країн Н.М. Рябець Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право. 2010. № 2. С. 39-45.
67. Рязанова Н. Транснаціональні корпорації як впливові учасники сучасної економіки Надія Рязанова. Ринок цінних паперів України. 2010. № 56. С.330.
68. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. Харків : НТУ «ХПІ», 2016. 450 с.
69. Федоренко В.Г. Транснаціональні корпорації як системоутворюючий фактор розвитку національних економік Інвестиції: практика та досвід. 2009. № 7. С.31-34.
70. Фостер Р., Рид А. Искусство слияний и поглощений. 2е изд. М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. 575 с.
71. Чернова О.В. Транснаціональні корпорації в міжнародній економічній системі. Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 12. С.24-26.
72. Шабліна Я.В. Роль ТНК у світовому соціально-економічному розвитку. Проблеми науки. 2011. № 5. С.2531.
73. Шабліна Я.В. Транснаціональні корпорації ядро інноваційного розвитку національної економіки Проблеми науки. 2009. № 8. С.22-28.
74. Шкурупій О.В. Пінчук О.І., Дейнека Т.А. Архітектура сучасних транснаціональних корпорацій: мережевий підхід. Вісн. Хмельн. нац. унту. Екон. науки. 2010. Т.4, № 4. С.7-11.
75. Шнипко О. Транснаціональні корпорації та проблеми транснаціоналізації українського ринку. Економіст. 2010. №11.
76. UnitednationsconferenceontradeanddevelopmentWorldInvestmentReport. URL.: <http://unctad.org>
77. World investment report 2017. Nonequitymodesofinternationalproductionanddevelopment UNCTAD, 2017. URL : <http://www.unctad.org/UNCTADWIR2011Fullen.pdf>

11. Інтернет – ресурси:

Державна служба статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua.

- Динаміка притоку прямих іноземних інвестицій в Україну. URL : www.ukrstat.gov.ua
- Інформація щодо світових потоків ПІІ та діяльності ТНК URL : <http://www.fdi.eu.com>.
- Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків: <http://www.bis.org>
- Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL : <http://www.ssmc.gov.ua>
- Офіційний сайт Європейського центрального банку. URL : <http://www.ecb.europa.eu>
- Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL : <http://www.imf.org/external/fin.htm>
- Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://www.bank.gov.ua>
- Офіційний сайт ООН. URL : www.un.org
- Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). URL : <http://www.oecd.org>
- Офіційний сайт транснаціональної компанії «ExxonMobilCorporation» URL: www.exxonmobil.com.
- Офіційний сайт транснаціональної компанії «InterpipeLimited». URL: www.interpipe.biz/en/company.html.
- Офіційний сайт транснаціональної компанії «SystemCapitalManagement» URL: www.scm.com.ua.
- Офіційний сайт транснаціональної компанії «WalmartStores». URL: www.walmart.com.
- Офіційний сайт Федеральної резервної системи. URL: <http://www.federalreserve.gov>
- Офіційний сайт ЮНКТАД <http://www.unctad.org> Ernst&YoungGlobalLimited. URL: <http://www.ey.com/UA>
- fdi.eu.com – сайт присвячений прямим іноземним інвестиціям
- finance.yahoo.com – фінансовий портал Yahoo;
- FortuneGlobal 500. URL: <http://fortune.com/global500>
- Globalinvestmenttrendsmonitor. UNCTAD. URL: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaeia2014d5_en.pdf
- McKinseyResearch. URL: http://www.mckinsey.com/features/investor_opinion/index.html.
- Pomerleano M. Corporate restructuring: lessons from experience M. Pomerleano, W. Shaw (eds.). Wash. : WorldBank, 2015. 382 p.
- SystemCapitalManagementSustainabilityReport 20016-2017. LayingtheFoundationsfortheFuture. Pressrelease, 2017. 97 p.
- TheOutlookforEnergy: A Viewto 2030. ExxonMobilSustainabilityreport. Pressrelease, 2017. 58 p.
- www.amex.com – сайт Американської фондової біржі;
- www.corpgov.net – сайт присвячений проблемам корпоративного управління;
- www.ft.com – сайт FinancialTimes;
- www.imf.org – сайт МВФ;
- www.moody.com – сайт рейтингового агентства Moody's;
- www.nasdaq.com – сайт NASDAQ;
- www.nyse.com – сайт Нью-Йоркської фондової біржі;
- www.reuters.com – сайт агентства Reuters;
- www.unctfd.org – сайт ЮНКТАД;
- www.wb.org – сайт Групи Всесвітнього Банку;
- www.wsj.com – сайт WallStreetJournal

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі GoogleMeet, Classroom в певному відсотку можуть проводитися практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться практичні та семінарські заняття у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік дистанційно на платформі GoogleMeet, Moodle <https://moodle.karazin.ua/enrol/index.php?id=4048>